

Мельник І.М.

*ст. викладач кафедри безпеки та правоохоронної діяльності
Західноукраїнський національний університет,*

Кім Д.

*студентка ПД-33 юридичного факультету,
Західноукраїнський національний університет*

ВИКОРИСТАННЯ ДРОНІВ У ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ЗАГРОЗИ

У ХХІ столітті під впливом значного розвитку авіаційних і цифрових технологій правоохоронна діяльність зазнає суттєвих трансформацій. Безпілотні літальні апарати (дрони), які є різновидом інноваційних інструментів набувають популярності в прикордонній службі, в поліції та інших силових структурах.

Однак широке застосування літальних безпілотних апаратів породжує низку технічних, юридичних і етичних викликів. Наприклад: питання захисту персональних даних, приватності, допустимості отриманої інформації як доказів у суді та проблеми відсутності належного регулювання законодавчими актами на національному рівні. Тому виникає потреба в цілісному аналізі переваг і ризиків, пов'язаних з використанням дронів у правоохоронній діяльності, а також у формуванні правових норм для їх законного та ефективного застосування.

На сьогодні дрони використовуються для забезпечення правопорядку, а саме здійснюють стеження, моніторинг великих територій та аерозйомку, що значно полегшує роботу правоохоронних органів.

Напрями використання дронів у правоохоронній діяльності:

1. здійснення спостереження під час масових заходів (запобігання масовим заворушенням);

2. своєчасний моніторинг вчинення злочинів або надзвичайних ситуацій;
3. пошук осіб, які зникли або є підозрюваними у складно доступних районах;
4. контроль дорожнього руху і фіксація порушення правил дорожнього руху;
5. нагляд за ділянками державного кордону для виявлення незаконної діяльності;
6. підтримка громадської безпеки у воєнний час та інше. (табл.1)

З вищеперелічених сфер використання безпілотних літальних апаратів можна виділити переваги і недоліки їх застосування.

Переваги дронів:

1. значне зменшення для ризику здоров'я і життя правоохоронних органів;
2. оперативне отримання актуальної інформації;
3. доцільне охоплення значних територій;
4. матеріали у вигляді фото- та відеозаписів.

Ризики використання дронів:

1. загроза перехоплення або зламу систем керування дронами;
2. недотримання права на приватність громадян у разі неналежної відеозйомки;
3. наявна нестача чіткого нормативного регулювання їх використання у правоохоронній діяльності.

В Україні необхідне запровадження законів, які будуть деталізувати норми щодо порядку фіксації злочинів, зберігання та отримання відповідних матеріалів і допустимих умов відеозйомки під час моніторингу безпілотними літальними апаратами. Зокрема, у таблиці 1 наведено приклади застосування дронів і місцевість у якій зараз вони використовуються.

Галузь застосування	Приклади застосування	Місцевість
Спостереження під час масових заходів	Моніторинг концертів, маршів, демонстрацій з використанням дронів з UltraHD 4K відео та прямою трансляцією	По всій Україні
Моніторинг вчинення злочинів або надзвичайних ситуацій	Виявлення та ліквідація осередків пожеж, спостереження за місцями ДТП, моніторинг ситуацій в умовах воєнного стану	По всій Україні
Пошук осіб, які зникли або є підозрюваними	Пошук осіб у лісових масивах, горах, гірських районах	Карпати, Чернігівщина, Буковина
Моніторинг дорожнього руху	Документування порушень правил дорожнього руху	Міста та автошляхи України
Патрулювання державного кордону	Спостереження за кордоном, виявлення порушень, контрабанди, нелегальних перетинів кордону	Волинь, Буковина, Сумщина, Луганщина

Отже, у сучасному світі дрони відіграють важливу роль у сфері правоохоронної діяльності в розслідуванні злочинів, пошуку безвісти зниклих осіб, моніторингу територій і тд. Їх переваги полягають в тому що безпілотні літальні апарати швидко та ефективно збирають інформацію у вигляді цифрових доказів і знижують ризики для здоров'я та життя співробітників правоохоронних органів. Застосування дронів допомагає швидко реагувати на надзвичайні події та своєчасно фіксувати, наприклад, на місцях дорожньо-транспортних пригод або пожеж та руйнувань. Також разом з переваги існують і ризики зловживання дронами для використання незаконних операцій, порушення законних норм,

приватності громадян та інше. Тому важливо знайти баланс між захистом прав і свобод громадян і забезпечення захисту, що тягне за собою прийняття відповідних норм, які будуть регулювати використання та застосування дронів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Слободська І., Юхимович М. Правове регулювання використання дронів у цивільній авіації України. Авіаційне та космічне право. 2024. № 1. С. 67–71.

2. Водоласкова К. Правова відповідальність за використання безпілотних авіаційних апаратів для військових цілей. Авіаційне та космічне право. 2024. № 2. С. 102–108.

3. Мовчан А., Мовчан М. Використання безпілотних літальних систем у сфері правоохоронної діяльності // Соціально-правові студії. 2020. Т. 3, № 3. С. 87–92. URL: <https://sls-journal.com.ua>

4. Яковенко Ю. В. Дрони в діяльності правоохоронних органів: інновації чи порушення прав? // Вісник Національної академії правових наук України. 2022. № 4. С. 34–38.